

Wat is dat toch, dat middeleeuwse mystici zo modern en to-the-point (onze of mijn 'point' overigens) ogen?

Johannes van het Kruis (raar dat we zijn naam vernederlandsen: Juan de la Cruz heet hij en is een volbloed Spanjool), die de onovertroffen zin heeft geschreven:

'Uw duister is mij licht genoeg.'

En Meister Eckhart (lekker Duits. Wist u dat Eckhart Tolle zich zijn naam – en nog veel meer- eigengemaakt heeft?):

"Het ledige gemoed kan alles".

'Ledig is een gemoed wanneer het door niets in de war gebracht wordt en aan niets is gebonden, wanneer het niet door bepaalde emoties wordt vertroebeld en in geen enkel opzicht met zichzelf bezig is, doch volledig is verzonken in de liefste wil van God en uit zichzelf is getreden.....

...De krachten van de ziel en al hun werk, dat alles is menigte: geheugen, verstand en wil, dat alles vermenigvuldigt jou, en daarom moet je ze allemaal loslaten: bewustzijn en voorstellingsvermogen en alles waarin je jezelf vindt en beoogt. Pas daarna kun je de geboorte vinden en anders niet.' (geboorte: dat verwijst naar die Gottesgeburt im Seelengrund)

En dat zijn nog prettig vertrouwde christelijke mystici.

Wat dacht u van deze tekst:

Mozes en de herder

Onderweg kwam Mozes een boer tegen die in gebed verzonken was:

'O God, waar ben je?

Laat mij je dienaar zijn zodat ik je schoenen kan strikken,

je haar kan kammen,

je kleren wassen,

je ontluizen,

je melk brengen en je kleine handen kussen

als het tijd is om je naar bed te brengen.

Ik zal je kamer vegen en alles schoonhouden.

O God, mijn schapen en mijn geiten,

van jou zijn ze.

In mijn zuchten, mijn aah's en ooh's zal ik je herinneren.'

Mozes had het niet meer:

'Tegen wie denk je dat je het hebt?'

'Ik heb het tegen degene die ons, de aarde en de hemel gemaakt heeft', was het antwoord van de herder.

Waarop Mozes zei:

`Wat praat je dan over sokken en schoenen!
En hoe durf je het te hebben over kleine handen en voeten!
Wat een godlasterende taal!
Bewaar dat voor je familie,
maar hou het verre van de wereld.
Heeft God voeten om te lopen?
Hou je schoenen en sokken voor jezelf.
Melk is voor een zuigeling in de groei,
niet voor God, die als een Zon in ons midden staat.

Pas je taal aan, zo spreek je niet met God,
evenmin als je een man Fatima noemt.
Dit soort prietpraat past deze wereld,
maar niet de bron van alles,
niet degene in wie alles Eén is.'

Waarop de herder in berouw verzonk,
zijn kleren scheurde
en zonder een woord te spreken
de woestijn in trok.

Daar sprak een stem in Mozes, de stem van God:

*Dienaar van me, waarom heb je me verlaten?
Kwam je als profeet om bijeen te brengen,
of om uit elkaar te halen?
Zet geen stap richting scheiding,
want dat is hetgeen ik het meest veracht.
Ieder kreeg een eigen manier
om zich uit te drukken.
Wat slecht is voor de een,
is goed voor de ander.
Honing voor de een
is gif voor de ander.
Onreinheid, onzuiverheid?
Ik sta er boven.
Bidden?
De een loopt de kantjes er vanaf,
de ander draaft te ver door.
Wat zou ik me er aan storen?
Je denkt toch niet dat ik de mens
eredienst en gebed gaf
om er zelf beter van te worden?
Nee, ik gaf het hem als geschenk.
Laat hindoe, moslim, sikh of christen
bidden naar eigen god en gebod.*

*Niet ik word er beter van,
maar zij die bidden.
Stralen zullen ze.
Niet hun woorden zijn het gebed,
maar hun nederigheid.
Laat die taal toch zitten,
het gaat immers om het hart!*

*Wrijf het de minnaar niet aan,
Zijn 'foute' taal is honderd maal beter
dan de 'correcte' taal van anderen.
Als je in de Ka'aba bent,
maakt het niet uit in welke richting
je gebedskleed ligt!*

*De religie van de liefde heeft geen wetten of geboden,
slechts God.*

Dertiende eeuw. Schrijver is Djelal al-din Rumi, beter bekend als Rumi, één van de grondleggers van het soefisme, mystieke stroming in de Islam. (Hier gehaald uit RUMI. Gedichten, vertaald en geredigeerd door W. van der Zwan, 5e druk 2010, Deventer.)

'Modern' als Eckhart en Johannes van het Kruis. Misschien is de kwalificatie 'modern' wel een hoogmoedige annexatie van waar wij nog amper iets van vermoeden: hoe religie, toewijding aan wat ons draagt, overgave aan het mysterie van het bestaan, niet in de toekomst ligt als ultiem doel van onze vooruitgang, noch in het verleden als kostbare bron van alle wijsheid, maar misschien in het heden van onszelf als dragers van dat mysterie dat (ook) wij zelf zijn.

Harm Knoop, april 2011